

Açık Öğretim Fakültesi Adalet Programı

HUK105U Medeni Hukuk-1 Ders Notları

Öğretim Üyesi: Hayriye Şen Doğramacı

İÇİNDEKİLER

- ❖ Ünite 1: Medeni Hukuka Giriş, Medeni Hukukun Kaynakları ve Temel Kavramları
- ❖ Ünite 2: Dürüstlük Kuralı, İyiniyet, İspat Yükü, Resmi Sicil ve Senetler
- ❖ Ünite 3: Kişi ve Kişilik Kavramları, Kişiliğin Başlangıcı ve Sona Ermesi, Gerçek Kişiler, Hak ve Fiil Ehliyeti
- ❖ Ünite 4 - Hısımlık, Yerleşim Yeri, Kişilik Hakkı ve Korunması
- ❖ Ünite 5: Tüzel Kişi kavramı, Türleri, Dernekler ve Vakıflar
- ❖ Ünite 6: Aile Kavramı, Nişanlanma, Nişanın Sona Ermesi, Evlenme ve Evlenmenin Şartları
- ❖ ÜNİTE 7 : Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri
- ❖ Ünite 8: Evlilik Birliğinin Sona Ermesi, Boşanma ve Sonuçları, Soy bağı, Evlat Edinme, Velayet ve Vesayet
- ❖ Ünite 9: Miras ve Mirasçı Kavramı, Yasal ve İradî Mirasçılar, Şekli ve Maddi Anlamda Ölümüne Bağlı Tasarruf Türleri ve Mirasçılıktan Çıkarma
- ❖ Ünite 10: Mirasın Açılması ve Mirasın Paylaşılması

ÜNİTE-1: 17.10.2018

Ünite 1: Medeni Hukuka Giriş, Medeni Hukukun Kaynakları ve Temel Kavramları

- Genel olarak Hukuk Kavramı
- Medeni Hukuk Kavramı
- Medeni Hukukun Kaynakları
- Medeni Kanunun Uygulaması

<Ünite-1 için ders notu hazırlanmamıştır>

ÜNİTE-2: 23.10.2018

Ünite 2: Dürüstlük Kuralı, İyiniyet, İspat Yükü, Resmi Sicil ve Senetler

- Dürüstlük Kuralı
- İyi niyet
- İspat Yükü
- Resmi Sicil ve Senetler

- **Hukuki olay:** Bizim isteğimiz dışındadır. Ölüm, doğum.
- **Hukuki işlem:** Çift taraflı hukuksal dayanak oluşturma girişimi. Sözleşme, kontrat.
- **Hukuki fiil:** Kişinin iradesi ile yaptığı ve sonucuna katlandığı şeyler: Hırsızlık, seyahat etmek.

Dürüstlük Kuralı: TMK. m. 2/1 : “Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Hakkın **açıkça kötüye kullanılmasını** hukuk düzeni korumaz”

Dürüstlük: Ortalama zekada birisinin belirli bir durumda göstermiş olduğu tepki ve gösterdiği çaba

Bu ilke şuralarda da uygulanır:

Kanunların (tüm yazılı hukuk kuralları) yorumlanması	Soyut nitelikteki mevzuatın somut olaya uyumlanması için yorumlama gerekir. Önceki ünite de bahsedilen 3 metod kullanılabilir. Bu süreçte dürüstlük kuralı çerçevesinde olunması gerekir.
Hukuki işlemlerin yapılması	
Hukuki işlemlerin yorumlanması	
Hukuki işlemlerin Tamamlanması	
Hukuki işlemlerin Başka bir işleme dönüştürülmesi	İfası belirli bir süreye yayılmış sözleşmelerde taraflardan birinin edimi başlangıçta öngörülse bile önlenemeyen olaylar sebebiyle zorlaşmış ise, bu hukuki işlemin devamı beklenemez ve bu işlem bir başka işleme dönüştürülür. Bu süreçte de dürüstlük kuralına riayet edilir.

Hakkın Kötüye Kullanılması: Dürüstlük kuralına aykırı davranıştır. Şu kriterler olmalı:

- Hak bulunmalı
- Bu hak Başkasına zarar verme kastı ile kullanılmalı
- Başkasına zarar vermeli ya da zarar verme tehlikesi yaratmalıdır.

Bu durumda hukuk süreci bu sonucu tanımaz. Buna karşılık açılacak davalar:

-

Hakkın kötüye kullanımını durdurma	Eğer davranış devam etmekte ise
Hakkın kötüye kullanımını Önleme	Henüz kötüye kullanım gerçekleşmemiş ancak gerçekleşeceğine dair ciddi emareler varsa
Tespit Davası	Hakkın kötüye kullanımına yönelik uyuşmazlık varsa
Tazminat Davası	Hakkı kötüye kullanmaktan doğan zararın giderilmesi amacıyla

İYİ NİYET PRENSİBİ

Doktrin Tanımı: Bir hakkın kazanılmasına engel olan hukuki eksikliğin bilinmemesi ve bilinmesinin gerekmemesi

Unsurlar:

- Bilgisizlik
- Yanlış bilgi
- Bilgisizliğin mazur görülmesi

Uygulama Alanı:

- Kanunun bu sonucu tanıyor ve bağlıyor (açıkça belirtiyor) olması halinde, hakların kazanılmasında etkilidir.

ÖRNEK:

- TMK Md 147-3: Evliyken yeniden evlenen kişinin önceki evliliği, mutlak butlan kararı verilmeden önce sona ermiş ise ve 2. evlenmedeki eş **iyi niyetli ise** (önceki evlenme varlığını bilmiyorsa gibi) , bu evlenmeden butlana karar verilmez.
- TMK 988: Bir taşınırın emin sıfatıyla zilyedinden o şey üzerinde **iyi niyetle** mülkiyet veya sınırlı aynı hak edinen kimsenin edinimi, zilyedin bu tür tasarruflarda bulunma yetkisi olmasa bile korunur.
- Borçlar Hukukunda sebepsiz zenginleşme hali iyiniyete örnektir.

İSPAT YÜKÜ

TMK Madde 6: Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür

(Bu yükümlülük Hukuk Usulleri Muhakeme Kanunu'nda zaten var)

İstisnalar:

- Olağan durumun aksinin tespiti
- Herkesçe bilinen vakalar
- Karineler
- İspat yükünün özel olarak kanun hükmü ile belirlendiği durumlar (Haksız fiiller gibi)

SİCİL ve SENETLER:

Sicil: Kayıt

Senet: Kıymetli evrak alanında düzenlenmiştir ancak ticaret senedi olması şart değildir. Adi senet olması için yazı ve imza yeterlidir. Resmi senet için resmi makam huzurunda yapılması ya da onaylanması gerekir.

ÜNİTE-3: 30.10.2018

Ünite 3: Kişi ve Kişilik Kavramları, Kişiliğin Başlangıcı ve Sona Ermesi, Gerçek Kişiler, Hak ve Fiil Ehliyeti

Hak ve Fiil Ehliyeti

Kişi: Gerçek ve tüzel kişiler

Dar anlamda kişilik: haklara ve borçlara sahip varlık: hak ehliyeti

Geniş anlamda kişilik **hak ehliyeti + fiil ehliyeti + kişisel durumlar** (evli olması gibi) **ve kişilik hakları**

kişilik = geniş anlamda kişilik

Gerçek Kişi:

BAŞLANGICI: TMK md 28: kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu andan başlar ve ölümle sona erer

Çocuk hak ehliyetini, sağ doğmak koşuluyla ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder.

ÖLÜM: TMK m 29: Bir hakkın kullanılması için bir kimsenin sağ veya ölü olduğunu veya belirli bir zamanda ya da baka bir kimsenin ölümünde sağ bulunduğunu ileri süren kimse iddiasını ispat etmek zorundadır.

TMK Md 30: Doğum, ölüm nüfus sicilindeki kayıtlarla ispat olunur. Kayıt yoksa ya da yanlış bilgi varsa her türlü kanıtla ispat edilebilir (tanık beyanı, bilirkişi beyanı vb.)

KARİNELER:

Ölüm Karinesi: TMK m 31: Bir kimse ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde kaybolmuşsa cesedi bulunamamış olsa bile gerçekten ölmüş sayılır. (Ateş topu haline gelmiş ve düşmekte olan uçaktaki insanlar)

Birlikte Ölüm Karinesi: TMK 29-II: Birden fazla kişinin hangisinin önce veya sonra öldüğü ispat edilemezse hepsi aynı anda ölçüş sayılır. (Birbirlerine mirasçı olacak kişilerde anlamlı. Örnek baba ve oğul kaybolmuş ve cesedine ulaşılamamışsa aynı anda ölmüş sayılır ve birbirlerine karşı mirasçı olamazlar)

GAİPLİK: TMK 32: Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun süre haber alınamayan bir ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa hakları bu ölümüne bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar VEREBİLİR. **Ölüm tehlikesi için 1 yıl haber alınmama halinde 5 yıl beklenip mahkemeye başvurulur.**

HAK EHLİYETİ (Pasif ehliyet, belli bir davranışta bulunmak ya da yaşı doldurmak gerekmez): TMK 8: Her insanın hak ehliyeti vardır. Buna göre bütün insanlar hukuk düzeninin sınırları içinde haklara ve borçlar ehil olmada eşittirler.

FiİL EHLİYETİ (Aktif ehliyet: belli bir davranışı gerektirir):

Md 9: fiil ehliyetine sahip olan kimse, kendi fiilleriyle hak edinebilir ve borç altına girebilir.

Md 10: **Ayırt etme gücüne sahip** ve **kısıtlı olmayan** her **ergin kişinin** fiil ehliyeti vardır

Md 14: Ayırt etme gücü bulunmayanların, küçüklerin ve kısıtlıların fiil ehliyeti yoktur.

Ayırt etme : akıl hastalığı, akıl zayıflığı, yaş küçüklüğü gibi durumlar ayırt etme gücünü ortadan kaldıracaktır ancak her olay bakımından değerlendirilmelidir.

Akıl hastalığı, sarhoşluk, kötü yönetim, savurganlık gibi sebeplerle fiil ehliyeti kısıtlanabilir.

Haksız Fiil Ehliyeti: Başka bir kişinin hukuk alanına müdahale edilmesi: birinin telefonunu çalmak gibi

Adi Karine: Normal bilinen karine

ÜNİTE-4: 06.11.2018

Ünite 4 - Hısımlık, Yerleşim Yeri, Kişilik Hakkı ve Korunması

Hısımlık

Kan Hısımlığı:

üstsoy altsoy hısımlığı: biri diğerinden üreyen kişiler arasındaki bağlar: çocuklar ve aşağısı altsoy, anne baba ve yukarıya doğru üstsoy gider

Yansoy hısımlığı: ortak bir soydan üreyenler arasındaki hısımlık: kardeşler,

Tam Kan Yansoy Hısımlığı: Aynı anne ve babadan doğanlar

Yarım Kan Yansoy Hısımlığı: Sadece (anne ya da babanın) birisi ortak ise

Kayın Hısımlığı: Evlenme ile doğar.

- Eşlerden birisi ile diğer eşin kan hısımları arasında aynı derecede hısımlık oluşur.
- Evliliğin sonlanması ile **kayın hısımlığı sona ermez**
- Evlilik bittikten sonra, eski eşin **yeni doğan kan hısımları** ile diğer eski eş arasında kayın hısımlığı oluşmaz.

Evlat Edinmeden Doğan Hısımlık: Mahkeme kararı ile gerçekleşir.

- Evlat edinilen ile evlat edinen arasında bu ilişki doğar ancak bunların hısımları ile karşı tarafın bir bağı olmaz.
- **Evlatlık ilişkisi kalkarsa hısımlık da kalkar.**
- Evlat edinen ile evlatlık arasında, aynı şekilde bunlardan biri ile diğerinin alt soyu ve eşi arasında **evlenme yasağı** vardır.

Yerleşim Yeri:

İradi Yerleşim Yeri	TMK Md 19: "herkesin yerleşmek niyetiyle oturduğu yer" (Kendi iradesiyle seçtiği ve sürekli oturduğu yer) Objektif Öğe: Kişinin bir yere yerleşmiş olması Subjektif Öğe: Kişinin bu yere sürekli kalma niyetiyle yerleşmiş olması
İtibari Yerleşim Yeri	Yerleşim yerine hakim olan ilkeler: "herkesin mutlaka bir yerleşim yeri bulunmalıdır". Bu kapsamda kendisine yerleşim yeri seçmemiş kişiler için oturdıkları mesken , bu kişinin itibari yerleşim yeri kabul edilir.
Yasal Yerleşim Yeri	TMK Md 21: Bazı kişilerin yerleşim yerlerini serbestçe seçme imkanı verilmez (vesayet ve velayet altında bulunanlar). Bunların yasal yerleşim yeri anne-babalarının oturdukları yer ya da velayetin bırakıldığı kişinin oturduğu yerdir.

Yerleşim yeri, usul hukuku bakımından (yetkili mahkemenin belirlenmesi), miras hukuku bakımından yapılacak olan tebligatlar için yerleşim yeri zorunludur.

İlkeler:

Yerleşim Yerinin Tekliği İlkesi: (Şubeleri olduğu için) Ticari ve sınai kuruluşlar hariç, yapılacak tebligatlar bakımından yerleşim yeri tek olmalıdır.

Yerleşim Yerinin Zorunluluğu İlkesi: herkesin mutlaka bir yerleşim yeri bulunmalıdır.

Kişilik Hakkı ve Korunması

Kişilik Hakkı: Bir kişiye insan olması dolayısıyla tanınan haklardır. Bir kimsenin maddi (bedensel: vücut bütünlüğü, sağlığı, organları ...), manevi (onur, şeref, haysiyet, giz çevresi, resmi...), iktisadi bütünlüğü ve varlıkları üzerindeki **mutlak** (herkese karşı ileri sürülebilir ve kullanılabilir) haklarıdır.

- **Dar Anlamda Kişilik Hakkı:** Haklara ve borçlara sahip olabilmeyi, yani **hak ehliyetini** ifade etmektedir.
- **Geniş Anlamda Kişilik Hakkı:** Hak ehliyetinin yanı sıra, **fiil ehliyetini**, kişisel durumları ve kişilik haklarını da içine alan ve geniş kapsamı olan bir kavramdır.

Kişilik Hakları:

1. Fiziki (maddi) kişilik hakları: Kişinin yaşama ve sağlık hakkı, beden tamlığı ve hareket özgürlüğü

2. Manevi (deruni) kişilik hakları: Kişinin sahip olduğu manevi değerler ile ruhi ve hissi alanları

3. Sosyal kişilik hakları: Özel hayat alanı, şerefi ve onuru, ekonomik özgürlüğe sahip olup ekonomik hayata katılabilmek ve isim üzerindeki haklar

Kişiliğin Korunması: Her durumda hukuka veya ahlaka aykırı bir davranış olmalıdır.

- **İçe Karşı Korunması:** Kişinin kendisine karşı korunması: **(TMK Md 23) "Kimse hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vaz geçemez. Kimse özgürlüklerinden vaz geçemez."** Örnek bir kimse ömür boyu aynı işte çalışacağını ya da ömür boyu evlenmeyeceğini, söz konusu mirastan pay almayacağını taahhüt etse de bunlar hukukten geçersizdir.
- **Dışa Karşı Korunması:** 3. kişilere karşı korunması: **(TMK Md 24): "Hukuka aykırı olarak kişilik haklarına saldırılan kimse hakimden saldırıda bulunanlara karşı korunma isteyebilir"**. Hakkı zedelenen kimsenin hukukten geçerli bir rızası varsa bu durumda hukuka aykırılık ortadan kalkacağından koruma alamaz. Kanuna uygun yetkinin kullanılması da hukuka uygunluk sebebidir.
 - **Üstün nitelikli özel yarar:** bilinç kapalı iken doktorun sizin rızanız olmadan vücut bütünlüğüne müdahale etmesi
 - **Üstün nitelikli kamusal yarar:** bulaşıcı hastalık tehlikesinin bulunduğu durumda yapılan karantina uygulaması
 - **Kanunun verdiği yetkinin kullanılması:** polisin kaçarken yakaladığı kişiye kelepçe takması, haciz memurunun eşyaları götürmesi
 - **Haklı savunma :meşru müdafaa:** Kişinin kendi hakkını korumak amacıyla kuvvet kullanması
 - **Zorda kalma: İztırar:** kendisinin ya da üçüncü bir şahsın, kişilik değerlerini korumak amacıyla başka bir kişinin malvarlığına zarar vermesi

Dıştan gelen saldırıya ilişkin açılacak davalar:

- **Saldırıya son verilmesi davası:** saldırıda bulunan kişinin kusurlu olması şart değildir. Saldırı devam ederken dava açılır (Örnek: Kişinin fotoğrafının rızası olmadan reklam panolarına asılması)
- **Önleme davası:** saldırı henüz başlamamış ise bu dava açılır. (Örnek: Gazetecinin, bir sanatçının özel hayatıyla ilgili bir yazı dizisi yayımlayacağını duyurması halinde)
- **Tespit davası:** saldırı sona ermişse (saldırının yarattığı etkilerin halen devam etmesi halinde) verilen zararların tespiti amacıyla bu dava açılır.
- **Tazminat davası:** Tüm bu davalara rağmen ayrıca ortada zarar varsa (**zarar şartı var**) bu dava (maddi veya manevi) açılır. (Borçlar Kanunu 49. Md)
 - **Maddi Tazminat Davası:** Fiilen uğranılan maddi zararın tazmini için
 - Fiil
 - Fiilin kişilik haklarını ihlal etmesi
 - Zarar
 - Kusur
 - Uygun illiyet bağı
 - **Manevi Tazminat Davası:** Manevi zararın (saldırının kişide utanç ve elem hissi oluşturması gibi) tazmini için
- **Vekaletsiz iş görme davası:** karşı taraf sebepsiz yere zenginleşmiş ise, buradan elde edilen kazancın iadesi için TBK 530. md kapsamında vekaletsiz iş görme davası açılır. Bu dava için kişinin **zarara uğrama şartı yoktur**.
Örnek: bir dergi, ünlü bir şarkıcının estetik ameliyat sırasında çekilmiş fotoğraflarını yayınlarak yüksek satış rakamlarına ulaşarak çok para kazanmış olabilir.

AD KAVRAMI = Ön Ad + Soyad

Öz Ad

Soyadı

Takma Ad (Müstear Ad): bir kişinin bir işi yaparken kendini gizlemek için kullandığı isim: Örneğin Peyami Safa romanlarında kendisini Server Bedii takma adı ile belirtmiştir.

Lakap: başkaları tarafından verilen isim

Adın Korunması: TMK md 26 - 27

- Kişiye sıkı sıkıya bağlı bir mutlak haktır.
- **Buna ilişkin açılacak davalar:**
 - **Tespit davası:** Adın kullanılmasının çekişmeli olması durumunda açılan davadır.
 - **Saldırıya son verilmesi davası:** Adın haksız olarak kullanılmasından zarar gören kişi tarafından açılan davadır.
 - **Önleme davası:** Bir kimsenin adına saldırı yapılacağı yönünde ciddi ve inandırıcı belirtilerin olması durumunda, saldırıyı önceden önlemek için açılan davadır.
 - **Tazminat davası:** Adın başkaları tarafından haksız olarak kullanılmasından zarar gören kişi, diğer kişilik haklarının ihlalinde olduğu gibi, türüne göre maddi ya da manevi tazminat davası açabilir.

ÜNİTE-5: 15.11.2018

Ünite 5: Tüzel Kişi kavramı, Türleri, Dernekler ve Vakıflar

Vakıf, Dernek

5 dernek federasyonu oluşturur
3 federasyonun birleşmesi ile konfederasyon

Site yönetimlerinin tüzel kişilikleri yoktur.
Vakıf kurmak için 15 yaşını doldurmak yeterlidir.
Vakıf vasiyetname ile de çözülebilir.

** Sendikalar DERNEK türündedir.

** Dernek genel kurulu en az 7 kişiden oluşur
<Ünite-5 için ders notu hazırlanmamıştır>

ÜNİTE-6: 04.12.2018

Ünite 6: Aile Kavramı, Nişanlanma, Nişanın Sona Ermesi, Evlenme ve Evlenmenin Şartları

Aile Kavramı

- Dar anlamda aile: kadın ve erkek
- Geniş anlamda aile: anne baba ve çocuklar - çekirdek aile
- En geniş anlamda aile: ilaveten büyük anne büyükbaba ve sözleşme ilişkisi ile ailede bulunanlar

NİŞANLANMA:

Eşlerin birbirlerini daha iyi tanımaları için hazırlık dönemidir ve ayrıca çeyiz süreçlerinin de tamamlanması sağlanır.

Nişanlanmanın Koşulları: TMK'da düzenlenmiş ancak hükümler ayrıntılı değil. "**Evlenme vaadi ile tarafların bir araya gelmesi**" koşuldur, yaş sınırı yok ancak taraflar tam fiil ehliyetine sahip ise kendi başlarına nişanlanabilir. Sınırlı ehliyet sahibi ise yine başkasının rızasına ihtiyaç yok. Tam ehliyetsizler ayırt etme gücüne sahip olmadığından nişanlanamaz. Sınırlı ehliyetsizler kendilerine yasal danışman atanmış küçükler veya kısıtlılar, yasal temsilcilerinin iznine ihtiyaç vardır.

Nişanlanma engeli olmamalı ancak kanunda sayılmamıştır. TMK'daki evlenmeye engel durumların kıyas yoluyla nişanlanmaya da engel olacağı düşünülür.

Nişanlanma kendisine özgü bir aile hukuku sözleşmesidir. TBK Md 27'de sözleşmeye engel olarak sayılan hükümler nişanlanma için de bu yüzden geçerlidir.

."Söz kesme" hukuki anlamda düzenlenmemiştir.

- Şekli Koşullar: "**Evlenme vaadi ile tarafların bir araya gelmesi ve nişanlanacak kişilerin ayrı cinslerden olması**" (Tören şart değil)
- Maddi Koşullar
 - Nişanlanma Ehliyeti
 - Nişanlanma Engelinin Bulunmaması

Nişanlanmadan Doğan Yükümlülükler:

- Sadakat ve yardım yükümlülüğü: nişanlı karşı tarafın ve aileleri hakkında öğrendikleri sırları açığa vuramazlar. Evlenmeyi tehlikeye atacak davranışta bulunmamalı (başkasıyla flört etmemeli)
- Evlenme yükümlülüğü: şart değildir, zorlanamaz.

Nişanlanmadan Doğan Hak ve Yetkiler

- Tanıklıktan kaçınma: nişanlınız kavgaya karışmışsa tanık olsanız dahi tanıklığı reddedebilirsiniz
- Hakimlikten kaçınma: nişanlınızın sizin hakim olarak görev yaptığınız bir yerde davası olduğunda, onun hakimliğini kabul etmeme hakkı sağlar
- Karşı taraf öldürülürse Destekten yoksun kalma tazminatı (maddi tazminat) isteme hakkı
- Mal rejimi sözleşmesi yapma hakkı
- Haksız fiil sebebiyle ölürse ölümden sorumlu olan kişiye karşı manevi tazminat açma hakkı

Nişanlılığı Sona Erme Halleri:

- Nişanlıların birbiri ile evlenmesi
- Birinin başkası ile nişanlanması ya da evlenmesi
- Nişanlılardan birinin ölümü
- .Gaiplik nişanı sona erdirir
- İmkansızlık: nişanın devamını imkansız kılan bir sebep ortaya çıkarsa (örneğin kişilerden birisi cinsiyet değiştirirse)
- Sözleşmeyi bozucu şartın gerçekleşmesi (örnek: 2 tıp öğrencisi TUS sınavını kazanamazlarsa nişanı bozacaklarına dair anlaşmışlarsa birisi sınavı kazanmadığı durumda nişan kendiliğinden sona erer)
- Tek taraflı irade beyanı ile nişandan dönülmesi (haklı sebep gösterilirse -örnek nişanlısı kendisini aldattığını öğrenirse- ya da sebep göstermeksizin)
- İrade bozukluğu halleri: TBK'da düzenlenmiştir. Nişanlanma sözleşme olduğundan niteliği uygun olduğu ölçüde nişanlanmaya da uygulanır. **Örnek:** yanılma, aldatma, korkutma gibi

Sona Ermenin Hukuki Sonuçları:

- Hediyelerin geri verilmesi: nişanlının ya da yakınlarının diğerine verdiği **alışılmışın dışındaki hediyelerdir**. Karşı tarafın kendisi ya da anne babası da bu talepte bulunabilir. Hediyelerin hangilerinin bu kapsama girdiği, tarafların sosyal ve ekonomik durumlara göre değerlendirilir ve hangilerinin alışılabilir bir hediye olup olmadığı tespit edilir.
- Tazminat: Zarar doğmuşsa tazminat istenebilir. Örnek: Haklı sebeple dönmenin mümkün olmadığı haller. Nişanlanma dolayısıyla uğranılan maddi zararın karşılığı ya da manevi üzüntünün karşılığı istenebilir. Tazminat istenen zararın türü menfi (olumsuz) zarardır. Düşünülen hukuki ilişkinin kurulmamasından doğan zarardır. Manevi tazminat, nişanlanmanın ortadan kalkması halinde diğer nişanlının duyduğu üzüntünün karşılığını ifade eder.

EVLENME

Nişanlanma ile arzu edilen amaçtır.

Evlenmenin Koşulları

- Maddi Koşullar:
 - Ayırt etme gücü: akıl hastalığı /zayıflığı, yaş küçüklüğü, sarhoşluk gibi sebeplerle makul sürede makul hareket edebilmede çekilen zorluk
 - **Evlenme yaşı**: Önceki medeni kanunda kadın ve erkekte yaş farklı idi. Mevcut kanunda eşittir ve 17 yaşının doldurulmuş olmasını gerektirir. Olağanüstü hallerde 16'yı dolduranlara izin verilir.
 - **Yasal temsilcinin izni**: 18 yaşını doldurmayanlar yani ergin olmayanlar için yasal temsilcinin izni gerekir. En geç **evlenme işleminden önce** izin verilmelidir.

Olumsuz Koşullar - Evlenme Engelleri

- Kesin Evlenme Engelleri:
 - yakın (kan ya da kayın hısımları, evlatlığa dayalı hısımlık) hısımlık,
 - kardeşler ve amca, dayı, hala teyze ve yeğenlerin evlenmesi yasaktır ama 2 kardeş çocuğu evlenebilir.
 - Kayın hısımlığı: evlilik birliği sona erse dahi diğerinin kayın hısımlığı alt ve üst soyla evlenemez.
 - Akıl Hastalığı
 - Mevcut Evlilik:
- Kesin olmayan evlenme engelleri: evlatlık sona erse dahi birbirlerinin eşleri ve alt soyları ile evlenilemez.
 - Bekleme süresi: sadece kadın açısından kadın evlilik sona erdikten sonra 300 gün geçmeden yeni evlilik yapamaz. Ancak Kadının hamile olmadığına anlaşılması hallerinde bekleme süresine gerek olmaz.
 - Evlenmeye engel hastalıklar: Umumi Hıfzısıhha kanununda sayılmıştır. Frengi, bel soğukluğu gibi
- Şekli Koşullar:
 - Evlenmeden önce
 - Sağlık raporu alınması
 - Belediyeye başvurulması
 - Evlenme sırasında
 - Merasime tabidir
 - Tanıklar huzurunda yapılır
 - Resmi evlendirme memuru önünde yapılmalı aksi takdirde YOKLUK oluşur (butlan değil)

ÜNİTE-7: 11.12.2018

ÜNİTE 7 : Evliliğin Genel Hükümleri ve Mal Rejimleri

Eşlerin Hak ve Yükümlülükleri MK Md 185 - 186

- Birlikte karar verdikleri aile konutunda, **cinsel sadakat, özele saygılı, maddi ve manevi yardımda** bulunmaları
- Evlilik birliğinin **giderlerini karşılamak** için güçleri oranında **kazancı ile ya da emek ile katkıda** bulunmaları (Md 186)
- **Meslek ve iş seçimi**nde evlilik birliğinin huzur ve yararını göz önünde tutmaları
- Eşler **Birlikte (farklı şehirlerde çalışmıyorlarsa) yaşamak, birbirine sadık (hem sır hem cinsel açıdan) kalmak ve yardımcı (ev işlerinde, ekonomik olarak vd.) olmak, çocukların bakımına, eğitime ve gözetimine beraberce özen göstermek** zorundadırlar. (Md 185)
- **Temsiliyet (MK Md 188):**
 - Eşlerden her biri sürekli ihtiyaçlar (alışveriş, fatura yatırılması, ..) için yetkilidir.
 - Diğer ihtiyaçlar için ise şu şartlardan birisi sağlanmış olmalıdır:
 - Eşlerden birisi diğer eş tarafından **ya da** hakim tarafından yetkili kılınmış olmalı, yada
 - Birliğin yararı bakımından gecikmede sakınca bulunuyorsa **ve** diğer eşin hastalığı, başka yerde olması vb. sebeple rızası alınmazsa
 - Evlilik birliğini temsil eden eşlerden her biri temsil yetkisini kullandığı zaman eşler üçüncü kişilere karşı **ortak sorumluluk** taşır.
- Eşler **kendi arasında** gerçekleştirilecek hukuki işlemler dolayısıyla ortaya çıkan alacaklar bakımından evlilik devam ettiği sürece **zaman aşımı işlemez**. Evlilik sona ererse zaman aşımı süresi 10 yıl olarak bu tarihten itibaren işlemeye başlar.
- Anlaşmazlıklarda, eşler birbirlerine karşı **cebri icra** uygulayabilir.
- Üçüncü kişilerle hukuki işlem kısıtları:
 - Aile Konutunun Korunması TMK Md 194
 - kira sözleşmesini yapan eş diğer eşin açık rızası olmadıkça bu sözleşmeyi feshedemez.
 - Aile konutuna eşlerden biri malik ise diğer eşin yazılı rızası olmadığı sürece bu konutu devredemez
 - İpotek koyduramaz
 - Eşlerin Üçüncü Kişilere Kefil Olması
 - Eşin önceden verilmiş yazılı rızası olmadıkça evli bir kişinin başka bir kişiye kefil olması kanunda sayılan istisnalar dışında bu hüküm gereğince mümkün değildir.
- Hakim tarafından (talep üzerine):
 - ailenin geçimi için eşlerden **her birinin yapacağı katkıyı** belirleyebilir
 - **birlikte yaşamaya ara verme kararı** alabilir
 - ergin olmayan çocukları için ana ve babanın, **çocuklarıyla olan ilişkilerini** düzenlemeye yönelik önlemleri alabilir
 - eşlerden birinin **taşınmaz üzerinde tasarruf yetkisini** kaldırabilir ve re'sen durumun tapu kütüğüne şerh edilmesine karar verir.

Eşlerin Kişisel Statüsü:

- **Soyadı** [TMK ve Soyadı Kanunu] : Evli olan kadın kocasının soyadını alır ama kendi soyadını da önünde kullanabilir. Sadece kendi soyadını kullanmaya ilişkin AYM'ye başvuruda bireysel olumlu sonuç alındı ama yasada henüz bir düzenleme yapılmadı.
- **Vatandaşlık** (bir gerçek kişiyi devletle bağlayan hukuki bağ) [Türk Vatandaşlık Kanunu]:

Mal Rejimi: evlenme akdi esnasında veya yapıldıktan sonra, eşlerin mal varlıklarının ne olacağını belirleyen noter tasdikli bir düzenleme

- Ayırt etme gücüne sahip olmayanlar, küçükler ve kısıtlılar tarafından yapılamaz.
- Sözleşme yapılmazsa yasal mal rejimi (**edinilmiş mallara katılma rejimi**) uygulanır.

- **Sözleşme Türleri:**
 - **mal ayrılığı:** mal kimin üzerine ise o kişiye ait kabul edilir ancak gündelik hayatta ev, araba, işyeri erkek üzerine yapıldığından bu rejimde herkes kendi üzerindeki malları alınca bu eşitsizliğe sebep oluyor idi. Bu sebeple bu rejim türü yasal mal rejimi olmaktan çıkartıldı.
 - **paylaşmalı mal ayrılığı:**
 - **mal ortaklığı:**
 - **Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi:**
 - **Edinilmiş mal:** her eşin bu mal rejiminin devamı süresince karşılığını vererek elde ettiği malvarlığı değerleri
 - Sadece "edinilmiş mallar" eşler arasında paylaşım tabidir. Kişisel mallar paylaşım dışındadır. Bir eşin bütün malları, aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edilir.
- EDİNİLMİŞ MALLAR: (MK Md 219)**
1. Çalışmasının karşılığı olan edinimler
 2. Sosyal güvenlik veya sosyal yardım kurum ve kuruluşlarının veya personele yardım amacı ile kurulan sandık ve benzerlerinin yaptığı ödemeler
 3. Çalışma gücünün kaybı nedeniyle ödenen tazminatlar
 4. Kişisel mallarının gelirleri
 5. Edinilmiş malların yerine geçen değerler
- KİŞİSEL MALLAR: (MK Md 220)**
1. Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya
 2. Mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri
 3. Manevi tazminat alacakları
 4. Kişisel mallar yerine geçen değerler
- Aksine anlaşma olmadıkça, eşlerden biri diğerinin rızası olmadan paylı mülkiyet konusu maldaki payı üzerinde tasarrufta bulunamaz.
 - Mal rejimi dava tarihinin başlangıcı ile sonlandırılır.
 - Dava hakkı, alacaklı eş veya mirasçılarının haklarını zedelendiğini öğrendiği tarihten itibaren **BİR YIL** ve her halde mal rejiminin sona ermesinin üzerinden **BEŞ YIL** geçmekle düşer

Artık Değer: eklenmeden ve denkleştirmeden elde edilen miktarlar da dâhil olmak üzere her eşin edinilmiş mallarının toplam değerinden bu mallara ilişkin borçlar çıkarıldıktan sonra kalan miktar (Değer eksilmesi göz önüne alınmaz)

ÜNİTE-8: 18.12.2018

Ünite 8: Evlilik Birliğinin Sona Ermesi, Boşanma ve Sonuçları, Soy bağı, Evlat Edinme, Velayet ve Vesayet

Evlilik Birliğinin Sona Ermesi

- Evlenme
- Eşlerden birinin
 - Ölümü veya alınan ölüm karinesi: Sağ kalan eş dul statüsüne geçer ve ölen eşin mirasçısı olur.
 - Gaipliği: Mahkeme kararı ile alınan gaiplik kararına ilaveten evlilik kendiliğinden sona ermediğinden ayrıca gaiplik istemiyle birlikte ya da sonrasında **evliliğin feshi davası** açılmalıdır.

- Cinsiyet değiştirmesi: MK Md 40'a göre cinsiyet değiştirilememesine rağmen değişiklik yapılmış ise, evlilik kendiliğinden sona erer.
 - Evlenmenin Yokluğu: **Kurucu unsurlardan birinin eksik olması (Yokluk)**
- >>>>> Gaiplik hariç bu sebeplerden birisi gerçekleştiğinde **EVLİLİK KENDİLİğİNDEN SONA ERER.** Gaiplik durumunda,

Evliliğin Kurucu Unsurları:

- Evliliğin ayrı cinsten 2 kişi arasında yapılması
- Resmi memur önünde yapılması
- Nişanlılardan birinin evlenme yönünde olumlu irade açıklamış olması
- Evlenmenin geçersizliği sebebiyle evliliğin sona ermesi (**Butlan**)

MUTLAK MUTLAN SEBEPLERİ: Bu Şartlardan birisi mevcut ise, kamu düzenini ilgilendiren bir husus olduğundan, her ilgili mutlak butlan davası açabilir

- Eşlerden birinin evli olması (mevcut evlilik)
 - İlk evlilik, 2. evlilik mutlak butla olmadan evvel kendiliğinden sona ermişse ve 2. evlilikteki eş iyiniyetli ise bu durumda BUTLAN olmaz ve evlilik geçerli sayılır
- Eşlerden birinin sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun olması (TMK Md 13)
- Eşlerden birinin evlenmeye engel olacak derecede akıl hastalığının bulunması
- Eşlerden arasında evlenmeye engel olacak derecede hısımlığın bulunması

NİSBI BUTLAN SEBEPLERİ: Sadece eşler ya da yasal temsilcileri nispi butlan davası açabilir

- Evlenme sırasında geçici bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun olan eş, evlenmenin iptalini dava edebilir (TMK Md 148)
- Eşlerden herhangi birisinin iradesi bozulmuşsa (yanılma, aldatma, korkutma)
- Yasal temsilcinin izninin bulunmaması

>>> ilk 2 sebebe dayanılarak evlenme iptalini isteyen kişi, ancak butlan sebebi dolayısıyla zarara uğrayan kişidir (sarhoş olan, kandırılan ... kişi)

>> Butlan durumlarında (nispi ya da mutlak):

- Evlilik hakim kararına kadar geçerlidir.
- Bu süreçte doğan çocuklar, evlilik içinde doğmuş sayılırlar.
- Butlan kararında iyiniyetli eş, evlenme ile kazanılan kişisel durumunu korur.
- Eşler arasındaki mal rejiminin tasfiyesi, tazminat, nafaka ve soyadı hakkında boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır.
- Davalarda yetkili mahkeme **eşlerden birinin yerleşim yeri** veya davadan önce son **altı aydan beri birlikte oturdukları yer** mahkemesidir.

BOşANMA SEBEPLERİ: Evlenme sözleşme olsa dahi, boşanma tarafların kendi aralarındaki uzlaşma ile gerçekleşemez. Mutlaka mahkeme tarafından karar verilir. (Uzlaşmalı olsa dahi karar mahkemede verilir)

- **Özel boşanma sebepleri:** Evlilik birliğinin temelinden sarsılıp sarsılmadığı hakim tarafından incelenir
 - Zina (Uzun süre: 5 yıl içinde dava açılabilir. Kısa süre: 6 ay)
 - Hayata kast, pek kötü (dvlme vb.) veya onur kırıcı davranış
 - Terk
 - Akıl hastalığı
 - Küçük Düşürücü Suç işleme veya haysiyetsiz hayat sürme

>>> Zina aynı cinsten kişiler arasında yapılmışsa ZINA yerine haysiyetsiz hayat sürmeden dava açılabilir
>>> **5 yıl** içinde dava açılmalıdır.

>> Ortak konutta yaşamı çekilmez hale getiren kişinin kendisi konutu terk etmiş sayılır, bu süre en az **6 ay** devam ederse, hakim **2 ay** süre vererek kendisi tedbir almadan evvel durumun düzeltilmesini talep eder

- Genel boşanma sebepleri

- Evlilik birliğini temelden sarsan sebepler: (Yargıtay kararlarında çıkan başlıklar)
 - Eşine iftira etmek
 - Aile sırlarını açıklamak
 - Eşi ailesi ile görüştürmemek
 - Eşin ailesine hakaret etmek
 - Başkasını sevdiğini söylemek
 - Eşini sevmediğini söylemek
 - Aşırı kıskançlık göstermek - K. 2015/807
 - Bağımsız konut sağlamamak (Kayınvalide/kayınpederle birlikte oturulacak şekilde konut sağlanmasının, bağımsız konut kapsamında değerlendirilmediğine dikkat edilmelidir.)
 - Cimri olmak (Cimriliğin, tutumlu olma sınırını aşması gerekmektedir.)
 - Üvey çocuklara kötü davranmak
 - Evi sık sık terk etmek
 - Eşin hastalığı ile ilgilenmemek
 - Cinsel ilişki kuramamak
 - Cinsel ilişkiden kaçınmak
 - Zorla ters ilişki kurmak
 - Eşin dövülmesine seyirci kalmak
 - Ev eşyasına zarar vermek
 - Sürekli alkol almak
 - Haklı sebep olmaksızın yıkanmaktan kaçınmak
 - Eşlerden birinin diğerinin cebinden para alması
 - Fuhuş yapmaya zorlamak
 - Ağız kokusu konusunda tedaviden kaçınmak
 - Altını ıslatmak
 - Eşin tedavisini yaptırmaktan kaçınmak
 - Sürekli kavga etmek
 - Kayınpeder veya kayınvalidenin, eşe kötü davranmasına engel olmamak
 - Kadının mesleğini icra etmesine mani olmak
 - Aşırı şekilde borçlanarak birçok icra takibine sebep olmak
 - Eşi sosyal ortamlardan soyutlamak
 - At yarışı oynamak ve ailenin ekonomik durumunu tehlikeye düşürmek
- Anlaşmalı boşanma
 - **1 yıldır** evlilik devam ediyor olmalı
 - Eşler , çocuklar dahil boşanmanın mali sonuçları üzerinde anlaşarak anlaşma şartlarını içeren bir protokol hazırlayıp mahkemeye sunarlar
- Ortak hayatın yeniden kurulamaması (fiili ayrılık): Eşler dava açmışlar ama dava reddedilmiş, bunun üzerinden **300 gün** geçmesine rağmen ortak hayat kurulamamışsa bu gerekçeye dayanılarak açılan dava
 - Evlilik başında **ilk 180 gün** ve boşanma sonrasında **ilk 300 günde** doğan çocuğun babası, bu eştir (Bu karine çürütülebilir: kadın evlilik dışı ilişkiyle çocuğa sahip olmuştur) veya karine işlevi yitirebilir (kadının doğum yapamayacak sağlık hususu varsa)

Evliliğin İptali:

- Hukune geçersiz olarak yapılan veya sonradan geçersiz hale gelen evliliğin mahkeme kararı ile iptal edilmesidir.
- **Boşanma'dan farkı:** Boşanma, hukuken geçerli bir evliliğin kanundaki şartların gerçekleşmesi veya tarafların ortak iradelerinin oluşması halinde evliliğin mahkeme karara ile sona erdirilmesi
- **Sebepleri:** (mutlak veya nispi) Butlan

BOŞANMANIN SONUÇLARI

Boşanma şahsa sıkı sıkıya bağlı bir haktır. Bu sebeple, **sınırlı ehliyetsizler** bu davayı yasal temsilcilerinin **izni olmadan** açabilirler.

Çözülmesi gereken hususlar:

- **Boşanma sonrasında kadının kişisel durumu:**
 - soyadı (önceki soyadını kullanmaya devam edebilir, eşinin soyadını kullanmasında menfaati varsa ve eşi için bir zarar doğurmayacaksa kullanmaya devam edebilir)
 - vatandaşlık hakkındaki hakları korunur
- **Tazminat ve nafaka:** Kendiliğinden olmayıp ilgilinin talebi ile ortaya çıkan husustur. Maddi ve manevi tazminatlarda anlaşılmalıdır:
 - Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenebilen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddi tazminat isteyebilir.
 - Kişiler manevi zarara uğramışlarsa (kişilik hakları ağır surette ihlal edilmişse) manevi tazminat gündeme gelir.
 - Kusursuz olan ya da daha az kusurlu olan eş bunu talep edebilir
- **Nafaka:**
 - **İştirak Nafakası:** çocuk velayeti belirlendikten sonra, velayete sahip olmayan kişi çocuğun masraflarına iştirak etmek için nafaka ödemesi isteyebilir
 - **Yoksulluk Nafakası:** Boşanma halinde zor duruma düşeceği düşünülen eş varsa ve boşanmada kusursuzsa, bu kişiye irat şeklinde nafaka ödemesi talep edilebilir.
 - Nafakalar düzenli ya da düzensiz olmakla birlikte belirli aralıklarda ödenmesi esastır, ancak tazminat tek seferde ödenir.
 - Nafaka yükümlüsünün nafaka ödeme borcunun doğması için kusuru aranmaz.
- **Mal rejiminin tasfiyesi**
 - Eski rejime göre evlenip bir mal rejimi açıklaması yapılmamışsa bu tarihe kadarki mallar için mal ayrılığı rejimi uygulanır. Devam eden tarihte yeni kanun devreye girdiğinden sonraki mallar için edinilmiş mallar katılım rejimi uygulanır.
- **Miras Hakları**
 - Evlilik birliği boşanma yoluyla sona erdiğinde eşler birbirlerine yasal mirasçı olamazlar ama boşanmadan önce yapılan bir vasiyet ile bir bağış varsa dahi bu GEÇERLİ OLMAZ (Hem yasal mirasçılık hem kanuni mirasçılık geçersizdir)
- Çocuklar bakımından ana ve babanın hakları: Hakim kararı ile sonuca bağlanır.

SOYBAĞI

Soybağı: birbirlerinin soyundan gelen iki kişi arasındaki bağ

- Dar anlamda: Çocuğun kendisinden türemiş olduğu anne baba ile çocuk arasındaki bağ
- Geniş anlamda: Bir kimsenin ataları ile kendi arasındaki bağ

Meydana Geliş Biçimine Göre:

Doğal Soy bağı: Doğum yoluyla anne-baba ve çocuk arasında meydana gelen bağ

Yapay soy bağı: Evlat edinme gibi hukuki bir işlem sonucunda oluşan soy bağı

SOYBAĞININ KURULMASI

- Anne ve çocuk arasındaki soy bağı doğumla kan bağına bağlı olarak otomatik olarak kurulur.
- Baba yönünden ise soy bağı şu seçeneklerden birisi ile kurulur:
- **Evlilik:** Evlilik birliği devam ederken veya evliliğin sona ermesinden başlayarak **üçyüz gün içinde** doğan çocuğun babası kocadır. Koca (*doğumu ya da baba olmadığını öğrendiği andan itibaren*) veya çocuk (*ergin olduğu tarihten itibaren*) **BİR YIL İÇİNDE soy bağıнын reddi davası** açma hakkına sahiptir.

- **Tanıma:**
 - Kanunun aradığı şekiller çerçevesinde evlilik dışı doğan bir çocuğun kendisinden olduğunun baba tarafından ilgili makamlara açıklanmasıdır.
 - **Evlilik dışı** doğan çocuğun baba tarafından tanınmasıdır.
 - Tek taraflı irade beyanıyla yapılan tek taraflı hukuki işlemdir.
 - **Şahsa sıkı sıkıya bağlı haklardandır.**
 - Önce çocuğun başka erkekle olan soy bağı geçersiz kılınır (**Çocuğun hukuken görünen bir babası bulunmuyor olmalı**)
 - Tanıma yapacak baba, nüfus memuruna ya da mahkemeye yazılı olarak başvurarak ya da resmi senette ya da vasiyette yapacağı beyanla olur.
 - Tanıma işlemi irade bozukluğu sebebiyle gerçekleşmişse, **tanımayı iptal davası** açılabilir.
- **Babalık davası:** Anne veya çocuk babaya (baba ölmüşse mirasçılara) karşı böyle bir dava açabilir. (Erkek çocuğun babalığını kabul etmiyorsa)
 - Davalının, çocuğun doğumundan önceki **300. gün ile 180. gün** arasında ana ile cinsel ilişkide bulunmuş olması, babalığa karine sayılır.
 - Ananın dava hakkı, doğumdan başlayarak **bir yıl** geçmekle düşer. Çocuk ile başka bir erkek arasında soy bağı ilişkisi varsa, bir yıllık süre bu ilişkinin ortadan kalktığı tarihten itibaren işlemeye başlar.
 - AYM 7.2.2012 yılındaki kararlar, bu 1 yıllık süre uygulanmaz hale geldi.
 - Dava süresinde baba vefat ederse, dava mirasçılarıyla devam edebilir.
 - MK Md 304: Anne, baba veya mirasçılardan aşağıdaki giderlerin karşılanmasını isteyebilir:
 - Doğum giderleri
 - Doğumdan önceki ve sonraki altışar haftalık geçim giderleri
 - Gebelik ve doğumun gerektirdiği diğer giderler
- **Evlât Edinme:**
- Evlatlık ile ana baba veya evlatlık ile ana ya da baba arasında kurulan soy bağının, evlat edinmenin kesinleşmesinden sonra kural olarak ortadan kaldırılması mümkün değildir.
- Evlat edinme kararı, evlat edinenin oturma yeri; birlikte evlat edinmede eşlerden birinin oturma yeri mahkemesince verilir.
 - **Küçüklerin Evlat Edinmesi:**
 - Eşler en az **5 yıldır evli olmalı** ya da **30 yaşını** doldurmuş olmalı
 - Eşlerden biri, en az **2 yıldan beri evli olmaları** veya kendisinin **30 yaşını** doldurmuş bulunması koşuluyla diğerinin çocuğunu evlat edinebilir.
 - Evli olmayan kişi evlat edinmek için en az **30 yaşını** doldurmuş olmalı
 - Evlat edinilen ile edinen arasında **18 yıl yaş farkı** olmalı (TMK Md 308/1)
 - Ayırt etme gücüne sahip olan küçük, rızası olmadıkça evlat edinilemez.
 - Sağlıklı ilişki kurulup kurulamayacağını görmek için evlat edinmeden önce **1 yıl** süreyle bakılmış ve eğitilmiş olması şartı aranır.
 - Evlat edinilecek küçüğün anne babasının rızası, küçüğün doğumunun üzerinden **6 hafta** geçmeden önce verilemez. Bu rıza **6 hafta** içerisinde geri alınabilir. Tekrar verilen rıza kesindir.
 - **Ergin ve Kısıtlıların Evlat Edinilmesi** (MK Md 313)
 - Bedensel veya zihinsel engeli sebebiyle sürekli olarak yardıma muhtaç ve Evlat edinilen tarafından en az **5 yıl** bakılmakta ise
 - Küçükken en az **5 yıl** evlat edinilen tarafından bakılmış ve eğitilmiş ise
 - Haklı sebeplerle evlat edinilen, bu aile ile en az **5 yıldır** kalmakta ise,
 - Evli kimse eşinin rızası ile evlat edinilebilir.
 - Evlat edinen yetişkinin alt soyunun olmaması koşulu aranır.

VELAYET ve VESAYET

Velayet: küçük veya ergin kısıtlıların gerek kendilerine ve gerekse mallarına özen gösterilmesi ve onların temsil edilebilmesi için kanunen ana ve babaya yüklenen yükümlülükler ve verilen yetki ile haklar

- Evlilik birliği içerisinde anne ve baba birlikte velayet hakkına sahiptir.
- Evlilik birliği sona ermiş ise, velayet hakkı sağ kalana ya da diğer eşe bırakılır.
- Ana ve baba evli değilse kural olarak velayet anaya aittir.
- Velayet kaldırılma kriterleri (MK Md 348)
 - Ana ve babanın deneyimsizliği, hastalığı, özürülü olması, başka bir yerde bulunması veya benzeri sebeplerden biriyle velayet görevini gereği gibi yerine getirememesi
 - Ana ve babanın çocuğa yeterli ilgiyi göstermemesi veya ona karşı yükümlü lüklerini ağır biçimde savsaklaması
- Velayet ana ve babanın her ikisinden kaldırılınca vasi atanır.

Vesayet: (AİLE HUKUKU) Bir taraftan velayet altında bulunmayan küçükleri, diğer taraftan çeşitli nedenlerden (mahkemece kısıtlanan kişiler gibi) dolayı kendi kendilerini ve mallarını yönetmekten aciz durumda olan kişileri korumayı amaçlayan bir kurumdur.

- Kişinin kısıtlanması için her halde, işlerini göremeyecek durumda olması ve bu nedenle korunmaya ve sürekli bakıma ihtiyaç duyması ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokuyor olması gerekir.
 - **Gerekçeler:**
 - akıl hastalığı ve zayıflık
 - Savurganlık
 - Alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı
 - kötü yaşama tarzı veya malvarlığını kötü yönetmesi sebebiyle kendisini veya ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesindekiler
 - başkalarının güvenliğini tehdit edenler
 - Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır.
 - **İstek üzerine kısıtlanma:** Yaşlılığı, engelliliği, deneyimsizliği veya ağır hastalığı sebebiyle işlerini gerektiği gibi yönetemediğini ispat eden her ergin de kendisinin kısıtlanmasını isteyebilir.
- Velayet hısımlıktan doğduğu halde, vesayet mahkeme kararıyla doğar.
- Vasi Tarafından Sulh Hukuk Mahkemesinin İznini Almayı Gerektiren İşlemler
 - Ödünç alma verme >> Sınırlı ehliyetliler de danışmanın iznini almadan bu işlemi yapamaz
 - Kambiyo taahhütlerinde bulunak >> Sınırlı ehliyetliler de danışmanın iznini almadan bu işlemi yapamaz
 - Taşınmaz alım satımı veya aynı haklarla sınırlamak >> Sınırlı ehliyetliler de danışmanın iznini almadan bu işlemi yapamaz
 - Taşınurlara ilişkin önemli nitelikte satış / devir yapmak
 - Çıraklık sözleşmesi
 - Hasılat kirası açısından 1 yıl + süreli kira ya da 3+ yıl süreli normal kira sözleşmeleri yapmak
- Vasi Tarafından Asliye Hukuk ve Sulh Hukuk Mahkemesinin Ortak İznini Almayı Gerektiren İşlemler (7 İŞLEM)
 - Evlatlık Sözleşmesi (Evlatlık Alma ya da Evlatlık Olma)
 - Vatandaşlığa Girme ya da Çıkma
 - Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi / Hayat Boyu Gelir Bağlama Sözleşmesi
 - Kazai Rüşt Kararı
 - Vasi ile vesayet altındaki kişi arasında ortak menfaati gerektiren sözleşmeler
 - Mirası Red ya da Kabul
 - Yüksek sermaye ile işletmeyi devralmak / devretmek / ortak olmak

Vesayet organları:

- Vesayet Daireleri / Vesayet Mahkemeleri
- Vasi ve Kayyım: Mahkeme tarafından atanan görevliler
 - Sulh Hukuk Mahkemesi : Vesayet Makamıdır
 - Asliye Hukuk Mahkemesi : Yapılan işlemlerin ayrıca denetlendiği makamdır
- Temsil kayyımlığı
- Yönetim kayyımlığı
- Yasal danışmanlık

Vesayetin Kalkması

- Küçük üzerindeki vesayet, onun ergin olmasıyla kendiliğinden sona erer.
- Özgürlüğü bağlayıcı cezaya çarptırılmış olmak sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis halinin sona ermesiyle yine kendiliğinden ortadan kalkar.
- **Yasal danışman: (MK Md 429)** Kısıtlanması için yeterli sebep bulunmamakla beraber korunması bakımından fiil ehliyetinin sınırlandırılması gerekli görülen ergin bir kişiye kanunda sayılan işler bakımından görüşü alınmak üzere atanan kişi

Vasi	küçüğün ya da kısıtlının (Sınırlı Ehliyetsiz) her türlü işleminde (kişisel haklar ve mal varlıksal haklar) yetkilidir. <ul style="list-style-type: none">• Tercihen aynı ailede yaşayan birisi mahkeme tarafından atanır• Kural olarak vasilik görevi (istisnalar hariç) reddedilemez.<ul style="list-style-type: none">○ İstisna durumlarda 10 gün içinde itiraz edilmeli.○ İstisnalar:<ul style="list-style-type: none">• 60 yaşını geçenler,• fiziksel ve başka rahatsızlıklar sebebiyle aşırı zorlanacak olanlar• 4'den çok çocuğun velisi olanlar• Başka birinin vesayet görevi zaten kendisine verilmiş olanlar• Bazı siyasi makamlar (Cumhurbaşkanı, TBMM üyeleri, Hakimlik ve Savcılık mesleğini yapanlar)
Kayyım	Sadece belirlenmiş işlemlerin (örneğin sadece mal varlıksal haklar gibi) yapılmasında görevlidir.

Önerilen Kaynaklar: Medeni Hukuk - Aile Hukuku, Soy Bağı ve Vesayet - Abdurrahman Yılmazgöz (2018)

<https://www.youtube.com/watch?v=tirA8SCcB-Y>

Oynatma Lisetsi: Medeni Hukuk

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLO8WfbCjmR7Vu24ICSwXXPq7eM-qzGR4O>

ÜNİTE-9: 25.12.2018

Ünite 9: Miras ve Mirasçı Kavramı, Yasal ve İradî Mirasçılar, Şekli ve Maddî Anlamda Ölümüne Bağlı Tasarruf Türleri ve Mirasçılıktan Çıkarma

Miras Hukuku, kişi hak sahibi olma yeteneğini kaybettiği zaman, para ile ölçülebilen bütün hak ve borçlarının geleceğini düzenler.

Tereke (Miras): "Mirasbırakanın ölmesi veya ölümüne denk tutulan gaipliğine karar verilmesiyle mirasçılara geçen ve parayla ölçülebilen bütün hak ve borçları ile hukuki ilişkilerinin tümüdür.

Mirasbırakan (Muris): Ölmesi, hakkında ölüm karinesinin gerçekleşmesi veya ölümüne denk tutulan gaipliğine karar verilmesiyle mirası, mirasçılara geçen gerçek kişidir.

Mirasçı: Mirasın intikal ettiği gerçek veya tüzel kişiye mirasçı denir. Tüzel kişiler, yasal mirasçı olamazlar, sadece iradi mirasçı olma imkânları vardır.

Yasal Mirasçılık: Bir kanun hükmüne dayanan, kanun koyucu tarafından belirlenen mirasçılık (Saklı Paylı Mirasçı)

- **Kan Bağına Dayanan Yasal Mirasçılık:** Üçüncü derecede sona erer.
 - Birinci derece mirasçılar, mirasbırakanın altsoyu,
 - İkinci derece mirasçılar mirasbırakanın ana babası ile ana ve babadan üreyen kuşaklardır.
 - Üçüncü derece mirasçılar mirasbırakanın büyük ana ve büyük babaları ile onların altsoyudur.
- **Evlilik Bağına Dayanan Yasal Mirasçılık:** Mirasçılık bağına doğuran husus eşler arasındaki resmi nikâh ilişkisidir.
- **Evlatlık Bağına Dayanan Yasal Mirasçılık:** Mirasbırakanın ölümü tarihinde geçerli bir evlatlık ilişkisinin varlığı yeterlidir
- **Uyrukluk Bağına Dayanan Yasal Mirasçılık:** Mirasbırakanın ilk üç derecede hiçbir mirasçısı yoksa eşi de kendisinden önce ölmüşse veya bütün mirasçılarını mirası reddetmişlerse, mirasbırakan hiçbir kimseyi mirasçı olarak atamamışsa, yani iradi mirasçılık da söz konusu değilse, miras doğrudan doğruya devlete (Hazineye) geçer.
- **Saklı Paylı Mirasçılar:**
 - Altsoyu (kanbağına dayalı mirasçılık, sınırsız aşağıya doğru)
 - Anne babası (kanbağına dayalı mirasçılık, sınırsız aşağıya doğru)
 - Eşi (Evlilik sözleşmesine dayalı mirasçılık)
- **İşleyiş:**
 - Önce gelen bir derecede mirasçı varken, ondan sonra gelen mirasçılar mirasçı olamazlar.
 - Derecenin başı dururken ondan üreyenler mirasçı olamazlar.
 - Bir derecede bir mirasçı mirasbırakandan önce ölmüşse, torunları **halefiyet** yoluyla mirasçı olurlar.
 - Mirasbırakanın birinci derece mirasçılarını altsoyudur.
 - Altsoyu bulunmayan mirasbırakanın ikinci derece mirasçılarını ana ve babasıdır.
 - Altsoyu, ana ve babası ve onların altsoyu bulunmayan mirasbırakanın mirasçılarını, büyük ana ve büyük babalarıdır. Bu derecede dört kök başı vardır. Bunlar mirastan eşit pay alırlar.
 - Sağ kalan eş:
 - mirasbırakanın altsoyu ile birlikte mirasçı olursa mirasın dörtte birini;
 - mirasbırakanın ana ve baba derecesi ile birlikte mirasçı olursa mirasın yarısını;
 - mirasbırakanın büyük ana ve büyük babaları ve onların çocukları ile birlikte mirasçı olursa mirasın dörtte üçünü
 - bunlar da yoksa mirasın tamamını alır.

Dereceler

Birinci Derece (Zümre) : Altsoy

İkinci Derece (Zümre): Anne baba

Üçüncü Derece (Zümre): Büyük anne ve büyük baba

Dereceler Arasında Sıra İlkesi: Yakın derece varken uzak derece mirasçı olamaz.

Yani birinci derecede mirasçı (alt soyu) varsa ikinci derece mirasçılar (anne -baba) miras alamaz.

Derece İçinde Sıra İlkesi: Derecenin başı dururken ondan üreyenler mirasçı olamazlar.

Örneğin, mirasbırakanın çocuğu dururken torunu miras alamaz.

Kök içinde Halefiyet Esası İlkesi :Bir derecede bir mirasçı mirasbırakandan önce ölmüşse, mirasçının yerine varsa onun altsoyları halefiyet yoluyla mirasçı olurlar.

İradi Mirasçılık: Mirasbırakan'ın mirasçının saklı payı dışında kalan kısmı üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunarak tanımladığı miras

Ölüme bağlı tasarruf: bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği hususları bir hukuki işlem ile bildirmesi

- Vasiyetname
- Miras Sözleşmesi

Saklı pay (mahfuz hisse): Mirasbırakanın iradesiyle bertaraf edilemeyen pay

- Alt soy
- Eş
- Anne ve baba (altsoylar yok)

Vasiyet Alacaklısı: Mirasbırakanın, yapacağı ölüme bağlı tasarruf ile onu mirasçı atamaksızın belirli bir malı bırakma yoluyla kazandırmada bulunduğu kimse (**Belirli Mal Bırakılan**)

Miras Hukuku Hükümleri

- Mirasçılar
 - Yasal Mirasçılar
 - Ölüme Bağlı Tasarruflar
 - **Şekli anlamda**: Son isteklerin nasıl açıklanacağı
 - **Vasiyetname**: Tek taraflı irade beyanı ve hukuki işlem
 - mirasçı atayabilir
 - vakıf kurabilir
 - vasiyeti yerine getirme görevlisi atayabilir
 - mirasın paylaşılma şeklini tayin edebilir
 - Vasiyet yapabilmek için, **ayırt etme gücüne sahip** ve **15 yaşını** doldurmuş olmak gerekir.
 - **Şekiller**:
 - **El yazılı vasiyet**:
 - Metnin tamamı kendi el yazısı ile yazılmış ve imzalanmış olmalıdır
 - vasiyetnamenin yapıldığı yıl, ay ve günün gösterilmesi zorunludur.
 - Vasiyetname, saklanmak üzere açık veya kapalı olarak notere, sulh hâkimine veya yetkili memura bırakılabilir
 - **Resmi vasiyet**: Resmi memur, sulh hâkimi, noter veya kanunla kendisine bu konuda yetki verilmiş diğer bir görevli tarafından iki tanığın katılımıyla ve vasiyetçinin bulunduğu ortamda yapılan vasiyet
 - Fiil ehliyeti bulunmayanlar, bir ceza mahkemesi kararıyla kamu hizmetinden yasaklılar, okuryazar olmayanlar, mirasbırakanın eşi, üstsoy ve altsoy kan hısımları, kardeşleri ve bu kişilerin eşleri **TANIK** ya da **MEMUR** olarak vasiyetname düzenleme sürecine **katılamazlar**.
 - **Sözlü vasiyet**:
 - istisnai durumda, savaş, bulaşıcı hastalık gibi durumlarda uygulanabilir
 - Mirasbırakan, son arzularını iki tanığa anlatır. İki tanık yazıp imzaladığı metni bir sulh veya asliye mahkemesine verirler ve hakime beyanda bulunurlar.

- Olağan vasiyet yapabilme koşulu ortaya çıkınca el yazılı ya da resmi vasiyetnamenin düzenlenmesi gerekir.
- **Miras Sözleşmesi:** iki taraflı hukuki işlem, yani bir sözleşme olduğu için karşılıklı ve birbirine uygun en az iki irade açıklamasını gerektirir.
 - ayırt etme gücüne sahip ve ergin olmak, kısıtlı bulunmamak gerekir.
 - Sadece Resmi vasiyetname şeklinde yapılabilir.
 - **Olumlu miras sözleşmesi:** mirasçıya terekeden belirli bir değer verilmesini ifade eden sözleşmedir.
 - **Olumsuz miras sözleşmesi:** mirasçıyı miras payından mahrum bırakmak amacıyla yaptığı sözleşmedir. Mirasçı bunu bir bedel karşılığı yapıyorsa **İvazlı Feragat Sözleşmesi** denir.
- **Maddi Anlamda:** Kanuna, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı olmamak ve konusu imkânsız olmamak koşuluyla istenilen içerik ölüme bağlı tasarruflar bakımından mirasbırakanca kararlaştırılabilir.
Bazı örnekler:
 - **Koşula bağlı tasarruflar:** örneğin oğlum hukuk fakültesini bitirirse mirastan şu kadarını alabilir diye şart koşulabilir.
 - **Yüklemeye bağlı tasarruflar:** köydeki evi sana bırakıyorum ama sen her Cuma günü bu evde Kur'an okutacaksın denilirse, ya da terekeden 300.000 TL bırakıyorum ama sen de köyüme çeşme yaptıracaksın derse (koşul genelde manevi istek-dilek şeklinde olur)
 - **Mirasçı atama:** bir kimseyi mirasbırakan kişi terekesinin tamamı ya da kesirli bir kısmı için mirasçı olarak belirlemişse o zaman mirasçı atamadan söz edilir.
 - **Belirli mal bırakma:** mirasbırakan kişi bir kimseye terekesinin belli bir kısmı yerine belirli bir mal bırakmışsa
 - **Yedek mirasçı atama:** Mirasbırakan, atadığı mirasçının kendisinden önce ölmesi veya mirası reddetmesi hâlinde onun yerine geçmek üzere bir veya birden çok kişiyi yedek mirasçı olarak atayabilir
 - **Art mirasçı atama:** Tasarrufta geçiş anı belirtilmemişse miras, önmirasçının ölümüyle artmirasçıya geçer.
 - **Mirastan feragat sözleşmesi:**
 - **Vasiyeti yerine getirme görevlisi atama:** mirasçı sayısı çok ise mirasdağıtan ölümünden önce bu işi yapacak kişiyi belirleyebilir.
- **Mirasın Geçmesi -->>> Detaylar 10. Ünitededir**
 - Mirasın açılması
 - Mirasın geçmesinin sonuçları
 - Mirasın paylaşılması

Saklı Paylı Mirasçılar için Mirasçılıktan Çıkarılma

- Mirasçı, mirasbırakana veya mirasbırakanın **yakınlarından birine** karşı ağır bir suç işlemişse,
- Mirasçı, mirasbırakana veya mirasbırakanın **aile üyelerine karşı** aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemişse, *(hasta olan babasını yeterli miktarda ziyaret etmemiş ya da tedavi masraflarıyla ilgilenmemiş gibi gerekçelerle)*
- Mirasçılıktan çıkarma, mirasbırakan ancak buna ilişkin tasarrufunda **geçerli bir çıkarma sebebi belirtmişse** geçerlidir.
- Mirasçılıktan çıkarılan kimsenin miras payı, o kimse mirasbırakandan önce ölmüş gibi, mirasçılıktan çıkarılanın varsa altsoyuna, yoksa mirasbırakanın yasal mirasçılara kalır.

Borç Ödemedi Aciz Sebebiyle Mirasçılıktan Çıkarma:

- Mirasbırakan, hakkında **borç ödemededen aciz belgesi** bulunan altsoyunu, **saklı payının yarısı için** mirasçılıktan çıkarabilir. (*Borç ödeyemeyen oğlu ile sözleşme yapıp oğlunu terekeden feshedebilir. Böylece mirasın borca gitmesini engeller ve miras payını korur*)
- Ancak, bu yarıyı mirasçılıktan çıkarılanın doğmuş ve doğacak çocuklarına özgülemesi şarttır.
- Miras açıldığı zaman borç ödemededen aciz belgesinin hükmü kalmamışsa veya bu belgenin kapsadığı borç tutarı mirasçılıktan çıkarılanın miras payının yarısını aşmıyorsa, mirasçılıktan çıkarılanın istemi üzerine gerçekleştirilen çıkarma tasarrufu iptal olunur.

Diğer:

- **Devlet** kişinin en son mirasçısıdır ve **reddedemez**.
- Devlet, sulh hukuk mahkemesince tutulan deftere yazılan borçlardan ve sadece **miras yoluyla edindiği değerler ölçüsünde sorumludur**.
- Altsoy, ne kadar aşağıya inerse insan, mirasçı olmaları açısından bir sınırlama yoktur.
- Henüz ana rahminde olan bir ceninin bulunması durumunda çocuğun doğumu beklenenecek ve çocuk sağ ve tam doğduğu takdirde bu çocuk da altsoy olarak mirasçı olacaktır.
- Mirasın reddi için **Sulh Hukuk Mahkemesi'**ne başvurulur.

** Mirasa red (İtiraz) süresi **3 aydır**.

** Noterde Mirasçılık Belgesi verilir

** Miras konusu MİRAS HUKUKU kitabında düzenlenmiştir.

** Resmi tasfiye, tasfiye memurlarınca yapılır ve mirasçıların menfaatine olmayabilir, istenmeyen husustur

ÜNİTE-10: 02.01.2019

Ünite 10: Mirasın Açılması ve Mirasın Paylaşılması

Mirasın Açılması

Ön Mirasçı ve Art Mirasçı: mirasbırakanın ölümden önce bir kimseyi, artmirasçıya geçirmek yükümlülüğüyle ön mirasçı ataması mümkündür. tereke ön mirasçıya, artmirasçıya devir koşuluyla geçer. mirasbırakanın ölümünde artmirasçı sağ değilse miras önmirasçıya kalır.

- Mirasbırakan tarafından önmirasçı atanmamışsa, yasal mirasçı, önmirasçı sayılır.
- Miras bırakanın ölümü halinde, mirasın ilk bırakıldığı kişiye ön mirasçı, belirlenen süre ya da ön mirasçının ölümü halinde mirasın devredildiği kişiye ise art mirasçı adı verilir.
- Mirasın art mirasçıya intikalinin mümkün olmadığı hallerde miras ön mirasçıya, ön mirasçının ölümü halinde ise yasal mirasçılara kalır. Devir yükümlülüğü ön mirasçı ile sınırlı olup art mirasçıya yüklenemez. Devir tarihi belirlenmiş, ancak ön mirasçı bu süreden önce ölmüş ise güvence göstermek şartı ile miras, ön mirasçının varislerine teslim edilir.

Elbirliği mülkiyet: Mirasbırakanın ölümüyle birlikte birden fazla mirasçı olduğu takdirde onlar arasında bir miras ortaklığı kurulur ve kendilerine intikal eden malvarlığı üzerinde tüm miras ortakları elbirliği ile malik olur. **Elbirliğiyle mülkiyet**, Birden çok kişinin bu tarz mülkiyete konu olan eşya üzerinde paylara sahip olmadan birlikte tasarruf edebilmelerini konu alan mülkiyet çeşididir.

- mirasbırakanın **ölümü, gaipliğine karar verilmesi** veya **ölüm karinesi** halinde miras açılır
- Miras, mirasbırakanın **yerleşim yerinde** açılır.

Paylı Mülkiyet: Birden çok kimsenin maddi anlamda bölünmemiş bir şeyin tamamına belli paylarla malik olması

Belirli mal bırakma: ölüme bağlı tasarrufla bir kimseye:

- terekedeki bir malın mülkiyetinin veya terekenin tamamı ya da bir kısmı üzerinde **intifa hakkının** kazandırılmasına yönelik olabileceği gibi;
- bir kimse lehine tereke değeri üzerinden bir **edimin yerine getirilmesinin**,
- bir **iradın bağlanması**nın veya
- bir kimsenin bir **borçtan kurtarılması**nın,

mirasçılar veya belirli mal bırakılanlara yükletilmesi suretiyle de olabilir.

Mirasçılık Ehliyeti:

1. Sağ olmak

- Aynı anda ölen ya da böyle kabul edilen kişiler birbirine mirasçı olamazlar
- Cenin ana rahmine düştüğü andan itibaren mirasçıdır. Sağ doğarsa mirastan pay alır
- Miras açıldığı anda henüz var olmayan bir kimseye art mirasçı veya art vasiyet alacaklısı olarak, tereke veya tereke malı bırakılabilir.
- Mirasbırakan tarafından ön mirasçı atanmamışsa, yasal mirasçı, ön mirasçı sayılır.

2. Mirasa ehil olmak (Mirasçının **Hak Ehliyetine Sahip Olması**)

3. Mirastan yoksun bulunmamak : Aşağıda sayılanlar mirastan yoksun olurlar:

- Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak **öldüren ve öldürmeye teşebbüs edenler**
- Mirasbırakanı kasten ve hukuka aykırı olarak sürekli şekilde **ölüme bağlı tasarruf yapamayacak duruma getirenler**
- Mirasbırakanın ölüme bağlı bir tasarruf yapmasını veya böyle bir tasarruftan dönmesini **aldatma, zorlama veya korkutma yoluyla sağlayanlar ve engelleyenler**
- Mirasbırakanın artık yeniden yapamayacağı bir durumda ve zamanda ölüme bağlı bir tasarrufu kasten ve hukuka aykırı olarak **ortadan kaldıranlar veya bozanlar**
- Mirastan yoksun olanın alt soyu, mirasbırakandan önce ölen kimsenin alt soyu gibi mirasçı olur.
- Mirastan yoksunluk, mirasbırakanın affıyla ortadan kalkar.

Mirasın Kazanılması

külli halefiyet ilkesi: Miras açıldıktan sonra bütün mal varlığının, **haklarıyla ve borçlarıyla** birlikte, mirasçılarının haberi olmasa da kendiliğinden onların üzerine intikal etmesi

Vasiyet alacaklısı: külli halef olmayıp, **cüz'i haleftir** ve miras borçlarından dolayı sorumluluğu yoktur. Miras ortaklığında yer alamaz.

murisin öldükten sonra, terekesinden karşılıksız kazandırma yapmak istediği kişidir. vasiyet alacaklısı mirasçı statüsünde değildir. vasiyet alacaklısının söz konusu vasiyeti kazanabilmesi, mirasçılarının vasiyet borcunu ifa etmesine bağlıdır, oysa mirasçı, mirasbırakanın ölümü ile tereke üzerinde doğrudan hak sahibi olur.

Miras Açılmasıyla Mirasçılara Tanınan Haklar

- Mirasın kabulü
- Mirasın reddi
 - mirasçılar mirası, mirasçı olduklarını öğrendikleri andan itibaren **üç ay içinde** reddedebilirler (Sulh Hukuk Mahkemesi'nde yazılı veya sözlü olarak, şartsız şekilde).
 - Kendisine belirli mal bırakılmış vasiyet alacaklısının mirası reddi mümkün değildir.
 - Terekenin defterinin tutulması
 - Defter tutma istemi bir aylık hak düşürücü süreye bağlıdır ve sulh hukuk mahkemesinden istenir.

- terekenin aktif ve pasifleri belirlenmiş olur.
- Defter tutma görevlisi mirasbırakandan alacaklı olanları bu alacaklarını deftere kaydettirmeye davet eder
- Defter tutma işleminin tamamlanmasıyla mirasçılar mirası kabul edebilirler (bu durumda defterde yazmayan borçlardan sorumlu olmazlar) , reddedebilirler
- Resmi tasfiye
 - Terekeye ait aktif ve pasifi belirleyip borçları ödemek üzere sulh hukuk mahkemesince bir tasfiye memuru atanır.
 - Terekenin aktifi pasifini karşılayacak durumda ise olağan tasfiye; değilse iflas yolu ile tasfiyeye karar verilir.

Ret karinesi: ölümü tarihinde mirasbırakanın ödemedi aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır.

Miras Ortaklığı: Birden fazla külli halef niteliğindeki mirasçılarının paylaşımına kadar oluşturduğu topluluk

Gaiplik ve Miras:

- Gaibin mirası teminat karşılığında mirasçılara verilir.
- Bu teminat; ölümüne olası gözle bakılacak halde kaybolma için **5 yıl**, uzun süreden beri haber alınamama hali için **15 yıl** ve her halde en çok gaibin **100 yaşına varmasıdır**.
- Gaip daha sonra ortaya çıkarsa mirası teslim almış olanlar, aldıkları malları zilyetlik kuralları uyarınca geri verirler.

Mirasın Paylaşılması

Geniş Anlamda:

- miras paylarının oluşturulması,
- payların mirasçılara özgülenmesi,
- borçların ödenmesi,
- oluşturulan payların mirasçılara devri
- Değerinde önemli azalma olmadan bölünemeyen miras, mirasçılardan birine tahsis edilir. Herhangi bir anlaşma sağlanmazsa, o mal satılır ve değeri bölüşülür.

Miras Paylaşma Sözleşmesi:

- Elden paylaşma
- Yazılı miras paylaşma
- Her iki tür miras paylaşma sözleşmesi bakımından da külli halef olan tüm mirasçılarının oybirliği şarttır.
- Mirasçılar istedikleri takdirde terekenin tamamen veya kısmen paylaşılması da mümkündür

Sorumluluk Reddi: Bu dokümanda yer alan bilgiler 2018-2019 Eğitim Döneminde AÖF E-Kampüs'te yayımlanan ders materyalleri ile Canlı Ders videolarındaki anlatımlardan hazırlanmıştır. Dokümandaki bilgilerde yer alan olası hata ve eksikliklerden sorumluluk kabul edilmemektedir. Adalet programı sınavlarına hazırlanmada temel kaynak olarak Anadolu Üniversitesi E-Kampüs sisteminde yer alan ders materyalleri esas alınmalıdır.

Bu dokümanın en güncel şekli, ücretsiz olarak <http://afyonluoglu.org/aof-ders-notlari/> adresinden indirilebilir.

Son Güncelleme Tarihi: 12.01.2019